

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre 8 korona.
 Fél évre 4 " "
 Negyed évre 2 " "
 Külföldre egész évre 12 " "
 Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok-
 és közs. előjárónak egész évre 6 kor., a
 tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegye-
 zőknek 5 kor.
 — Egy példány ára 16 fillér. —
 Megjelen hetenkint egyszer:
 vasárnap.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-
 EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

HIRDETÉSI DIJAK:
 Hivatalos hirdetések 100 szög minden
 szö 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhír-
 detések 2 cm-ként 6 fillér, többes-óri köz-
 lésnél 4 fillérrel költsétek.
 Nyilt-tér sora 1 kor. Hirdetés és nyilt-tér
 díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivata
BETEGETH PÁL könyvkereskedése,
 könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kos-
 suth-utca), hova minden e lapot érdeklő
 közlemények, előzetesek és hirdetések
 intézendők.
 — Kéziratok nem adtnak vissza. —

Nőegyesületünk jubileuma.

Ma, folyó hó 8-án lesz a helybeli jótékony nőegyesület fennállásának negyedszázados jubileuma. Méltó dolog tehát, hogy működésének ily kiemelkedőbb sarkkövéhez jutva, egy-egy percre megállapodjék és emelkedett lélekkel, ünneplő hangulatban pillantson vissza rövid bár, de hatásában mély; zajtalan bár, de végeredményében áldásos multjára.

Létezését a szeretetnek köszöni, törekvései a humanizmus szolgálatában nyilvánulnak, áldozatait a jótékony oltárára teszi le, cselekedetének rugója a segíteni vágyás, a nyomor enyhítése. Legszebb diadémusza az erkölcsi és anyagi támogatásban részesített árvák szemében csillogó könny; a szegények kebeléből az ég felé törő fohász; legédesebb jutalma a legszebb eszme megvalósítása körül kifejtett buzgólkodásának boldogító tudata. Valóban a modern élet hajszájában, az egyén küzdelmeinek lázas versenyében, a társadalom rétegeinek széttagolása közepette nagyobb szükség van, mint valaha a szeretet nivelláló hatására, a szívnek a bajok orvoslására irányuló nemesebb gerjedelmére és oly gyúponthoz megteremtésére, a honnan a jótékony sugárú lövellnek szét. Erkölcsünket finomította ugyan a kultúra, de szívünket általában nem nemesítette. A legtöbben csak divatból és hiúságból tesznek jót. Elemi csapások, immiens szükség esetén a társadalom kitesz ugyan magáért, de az állandó segítség alkalmatlanságával bibelődni nem igen szeret. A materializmus szelleme, mely hódító útjában eltiporja a gyöngyöket, a szegényt csak ritkán veszi észre. Jótékony egyesületek is vannak nagy számmal, de legtöbbje sokat beszélget magáról s a mellett édes-keveset cselekszik.

Másfelől meg a nyomorúság már nem a templom hideg kockáin terdelve zokogja el szenvedéseit, már nem a hitben keres vigasztalást, hanem kétségbeesve vádoló szavakat morog a társadalmi rend ellen, vagy lelkesen kiáltja: Le a vagyonos osztályral!

Magasztos, de rendkívül nehéz probléma vár megoldásra. A szegények érdekében nem tehet sokat az állam, a közélet sebeit nem gyógyíthatja a kormány. E terhek első sorban a társadalomra nehezednek s a társadalom kebeléből a nő az, ki balsors s szerencse közt mind egyaránt vigasztaló, mosolygó geniusz. Ott, a hol a

nők tömörülnek az emberszeretet zászlója alá, ott, a hol nők aegise alatt keletkeznek közhasznu intézmények, az áldás nem maradhat el, az elhagyott nincs támasz nélkül. E soroknak is az a rendeltetése, hogy apotheosisa legyen a nő s különösen a magyar nő hivatásának. A magyar nő már Istenadta képességeinél, valamint a történet és hagyomány szerint szentesített erkölcsi helyzeténél fogva is hivatva van arra, hogy nemcsak a családban az az áldott lény legyen, ki a föld nyomorai közé az ég üdvösségét hozta le s kinek szelid mosolya varázsként üzi el környezetét homlokáról a gond fellegeit, nemcsak arra van hivatva, hogy nemzetünk művelődési történetében mint a háziasszony élet lelke és a jó erkölcs éter szerepeljen, hanem arra is, hogy a társas életben lüktető erőket s az abban működő tényezőket maga köré gyűjteni, ébreszteni, serkenteni tudja, hogy érzelm sugallta jótékonyaságaival a nyomort enyhíteni, a könnyeket felszárítani igyekezzék; hivatva van arra, hogy részt vegyen a nemzet nagy munkájában, melyet az a nemzeti társadalom és a nemzeti kultúra meggyökerezése és általánosítása körül kifejt. Tágas tér nyílik itt a magyar nő előtt, ezer alkalom kínálkozik áldásos tevékenységre, hivatása betöltésére. Ilyen, műveltség, értelem, esztétikai finom ízlés s magasabb erkölcsi életből folyó érdeklődés szülte a jótékony nőegyesületet. Az érdem koszorúja különösen Ugron Lázárné és Török Pálné urnókat illeti meg. Lankadást nem ismerő fáradozásuk s önzellen áldozatkészségük tette lehetővé, hogy az egyesület itt éltele kelt, hogy egyes szálaival közérzülteinkben gyökerezik, a haladás feltételével eszményi célja felé tör. Fekélt szellemű eljárásuk fényes példa arra, hogyan kell zajtalanul, hivalkodás nélkül jól gyakorolni.

Bokros érdemek fűződnék Bod Károly tanár személyéhez is, ki mint titkár az évek hosszú során át teljes odaadással és nemes ambícióval igyekezett az egyesület érdekeit mindenben felkarolni és annak lendületet adni. Az ismerésből tetemes rész kijár Félegyházy Antal tanárnak és nejeinek is, kiknek az az érdemük, hogy az egyesület anyagi viszonyait helyezték biztos alapra és teremtették meg annak tetemes tőkétjét.

Isten áldása lebegjen továbbra is az egyesület közhasznú és jótékony működésén.

... SZ.

A „SZÉKELY-UDVARHELYI” TÁRGYAJA.

Nőknek a nőkről.

— Csevegés. —

(A „Szekely-Udvarhely” eredeti tárgyaja).

Ne ijedjenek meg, kedves hölgyeim és uraim, hogy valami tudományos tétel fejtegetésével fogom unatni önöket. Nagyon egyszerű dolgokról beszélgetek, a mi talán mindnyájunkat érdekel, t. i. a nőket.

„Nőknek a nőkről”, tehát kizárólag a szép nemnek szól, de azért a tisztelt urak is szentelhetnek annyit elolvasására, a mennyi éppen elegendő egy cigarettára megsmémitéséhez.

Beszélgetésünk először is a női emancipációról. Ugy-e elég érdekes téma?

Mint minden elvnek, új eszméknek, találmányoknak meg vannak a terjesztői, pártolói, de ellenségei is, ugy a női emancipációnak is nagyon sok lelkes támogatója van. A legtöbben azonban — különösen a férfiak — nem jó szemmel nézik annak tágabb elterjedését.

A női emancipáció csak ideális szempontból tekintve, mint szellemi egyenjogúság hódíthat nagyobb teret magának. A reális, mindennapi közéletben csak szűk korlátok közé szorítva maradhat meg a társadalomban. A nő legyen mindig nő; ne tévesse el tulajdonképpeni célját, hivatását egy más hamis csillag alá, hiru reményekkel kecségető pályával, mert a nagy világ zajában a tudnivaló számtalan akadályokkal áll szemben s rendkívül sok küzdelmébe, csalódásába, lemondásába kerül eszméjének, kitűzött céljának elérése.

Szép dolog az, hogy most már a nő is fejleszteti szellemi képességeit a magasabb egyetemi tudományokban. Elismerték szellemi egyenjogúságát, egyenlőségét a férfiakkal szemben, hogy ép ugy oda írhatják nevük elé a „Dr.”-t, ha t. i. megszerezték azt.

Ezenkívül még számos pályá, hivatal nyitva van a nők előtt, a melyek nem a legújabb kor vívmányai. Legrégibb mindezek közt az, a mely a népnevelés tövises, de rózsás utain vezeti buzgó és fáradhatatlan hivatást; a mely legszebb valamennyi közül; a mely a legjobban megilleti a nőt. De mindezek mellett a nő legyen nő és így nőies. Nem minden való a nőnek, a mi férfinak jó.

Vannak a női emancipációnak egyes ferde hajtásai, a melyek határozottan nem valók nőnek. Mert ne gondoljuk azt, hogy mivel a diploma az iróasztal fiókjában van és diplomás hölgyek vagyunk, követnünk kell a férfiakat mindenben, szokásokban, kedvteléseikben, szórakozásukban. Ne legyünk szívvel, lélekkel pl. „sportmanok”, illetve sport-„madame”-ok.

Egyik szélsőségből ne essünk a másikba. Azt nem kívánom, hogy egyáltalán semmi nagyobb szabad mozgást ne tegyünk, mert erre is szükségünk van egészségünk fenntartásához. Éppen azért egy a körülmények, mint az időjárás szerint sétáljunk, korcsolyázzunk, labdázzunk. Tegyük nagyobb kirándulásokat gyalog. Koscsikázzunk, ha módunkban áll. De ne biciklizzék senki sem!... Az nem nőnek való! Nem nők részére találtak föl a biciklit.

Úzze sportszerűen mindenki a házi foglalkozásoknak különböző nemét egy a diplomás kisasszony, mint a nem diplomás. A munka senkinek sem szegény, bármely körülmények közt. A munkásság egyik legszebb ékessége a nőnek. „A munka nemesíti!” A munka még szórakoztat is. Elfoglalja szellemi és testi szervezeteinket, fejleszti képességünket, tapasztalatokat nyújt és ismeretkörünket bővíti, nagobbítja.

Szüksége van tehát mindenkinek egy bizonyos munkakörre, melyben kifejthesse mindenben tehetségeit, képességeit.

Mikor adható helyhatósági engedély szini előadásra?

E kérdés tisztázása érdekében a m. kir. belügyminiszter e napokban körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz, melyben megtagyja, hogy a jövőben helyhatósági engedély csak a belügyminiszteri szini engedély felmutatása után adassanak ki, mert ismétellen előfordult, hogy a helyhatósági szini engedély kiadására jogosított hatóságok oly egyéneknek is adtak helyhatósági engedélyt, a kik szini előadások rendezésére jogosított belügyminiszteri engedélyt felmutatni nem tudtak. Minthogy az illető hatóságoknak ez az eljárása egyrészt a fennálló szabályokba ütközik, másrészt megnehezíti annak ellenőrzését, hogy szini előadások rendezésére hivatottaknál nem bíró elemek a magyar színtézet hitelt ne okozhathassák s a különben is nehéz viszonyok közt levő színházgatók boldogulását meg ne nehezíthessék, a fent említett körrendelet kiadására szükség volt.

Világnapló.

Vezeti: Bakó Sámuel.

Ennek a hetnek is egyik legkimagaslóbb eseménye Vörösmarty emlékének volt szentelve. Tul a Dunán egy kicsiny faluban, Szekesfehérvár mellett Nyéken, a nagy költő szülőfalujában kezdődtek az ünnepségek s emléktáblával jelölték meg a Szózat lánglelkű írójának szülőházát. Az országos jelentőségű ünnepély azonban az ő koronázó városban Szekesfehérváron folyt le. Országos jelentőségű volt ez az ünnep s nem a magyar irodalom, hanem a nemzet ünnepelte egyik legnagyobb fia születésének 100 éves évfordulóját. Fejérmegye ez alkalomból díszközgyűlést tartott, melyen megjelentek Széll Kálmán miniszterelnök, Wallacics Gyula, Darányi Ignác és Plósz Sándor miniszterek, az államtitkárok, számos főispán és főnemes, szóval az ország színe-java. A közgyűlést Fiáth Pál báró főispán nyitotta meg s Szücs Arthur megyei főjegyző mondott azon alkalmi beszédet, mely után leleplezték Vörösmartynek a vármegyei ház díszterme számára készült arcképet. A díszközgyűlésről a templomba vonult a nagyközönség s azután a zirczi cisztercita-rend háza elé, hol Vajda Ödön zirczi apát emlékbeszéde után leleplezték azon emléktáblát, mely Vörösmarty diákságának lesz örök emlékeztetője. Az ünnepségek egyik legszebb részét a szekesfehérvári Vörösmarty irodalmi kör rendezte s itt Zichy Jenő gróf az egyesület elnöke mondott megnyitót, emlékbeszédet pedig Vas Bertalan dr. cisztercita rendű tanár. Varga Gyula a tudományos akadémiá tagja alkalmi költeményt szavalta el, beszédet mondott Wallacics miniszter is s végül Havranek József a város polgármestere. A költő szobrához zarándokolt végül a közönség, hol Eötvös Loránd báró az akadémia elnöke mondott szép beszédet. Este a színházban díszelőadás s a városban pedig világítás volt. A fővárosi színházak valamennyje, azonkívül az összes irodalmi társaságok és intézetek emlékünnepélyeket tartottak csaknem minden városban. — A magyar geniusz ihlette magyar muzsa ünnepléséről léven szó, meg kell itt említenünk, hogy ő felsége a király Blaha Lujza asszonyt, a legnagyobb magyar népszimfőnemeskötő 25 éves jubileuma alkalmából a koronás arany érdemkeresztet tüntette ki, melyet még ezen a héten személyesen között meg a nagy művésznő a királynak. — Egy szépséges szép asszony Amália portugál királyné szintén krónikába illő hős tettet vitt véghez e héten. A hó lelkű királyné ugyanis Liszabonban a tengerparlonsétálva, kimentett a vízből egy fuldoló embert. Az elismerés nem maradt azonban el, mert az illető német alattvaló volt s a gavallér

Vilmos császár a mentő-éremmel tüntette ki szépséges kollégáját. — A magyar képviselőházban a költségvetési vita foly általánosságban s a nov. 30-iki ülésen Jurics Mihály néppárti és Asbóth János pártokivüli, Buzáth Ferencz szintén néppárti képviselők beszéltek a javaslat ellen. A függetlenségi pártból Csávöszky Lajos szólalt fel s az ő megjegyzésére replikázott a kereskedelmi miniszter. A decz. 3-iki ülésen a javaslat ellen Benyovszky Sándor gróf és Páder Rezső beszéltek, védelmezni pedig Gajary Géza és Hegedüs Loránd dr. a kereskedelmi miniszter fia védelmezte. Érdekesebb volt azonban a költségvetési vita ülésénél az az együttlés, melyet decz. 4-én a képviselőházban tartott a főrendiház és a képviselőház. Szilágy József halálával ugyanis megüzlte a koronaári állás s a király három jelöltje közül ezt választotta meg a két ház együttesen. Az új koronaőr Szechenyi Béla gróf titkos tanácsos lett. A deczember 5-iki ülésen az indennitászról szóló javaslatot nyújtotta be a kormányelnök, az ülés egyetlen szónoka pedig az Ugron-párti Visontai Soma volt. — Kitiintetes érte ezen a héten Jászai Mari, a legnagyobb magyar drámai színésznő is. A belügyminiszter ugyanis 1901-től a nemzeti színház örökös tagjává nevezte ki s a művésznő, a ki jelenleg a Vigszínház tagja, már április 1-én visszatér az ország legelső színpadára, régi otthonába. — Szerbiának isvan szenzációja ismét. A volt belügyminisztert Genesics Györgyöt királyi rendelettel letartóztatták. Genesicsot ugyanis a szerb felhivatalos lapok a rendelkezési alap egyrésznék elkikasztásával vádolták, ő azonban a vádakra külföldi lapokban kijelentette, hogy a kérdéses összegeket a király egyes parancsára, a király számláinak kiegyenlítésére fordította. Émiatt zárták le — A burok elnöke Krüger európai körútra indult s a németek éppen olyan lelkesen ünnepeleek, mint a franciák. Hogy a hét minden nevezetesebb eseményéről megemlékezzünk, fel kell említenünk végül a kínai háborút is, mely inkább most csak alkudozásokból áll. A tulajdonképpeni hadviselés csak a tavasszal kezdődik meg, ha ugyan megkezdődik s addig valahogy nem sikerül a békét megkötni. A mi mindkét félre nagyon kívánatos immáron.

A szekelyek kivándorlásáról.

II.
 Reitter gyufagyártelepét Parajdrol áthelyezte Kolozsvárra, ennek következtében száz meg száz munkás maradt foglalkozás nélkül. Különösen sújtja ez a vármegyénk szorgalmas, tisztá szekely kiskülvölgyi lakosait. Feltétlen kötelességünk tehát új iparág létesítése által kereseti forrást nyitani a kézi és fuvar munkára és az így elvesztett jövedelmeket kárpótolni, esetleg fokozni. Ezen iparág létesítése céljából a volt Marosszék 127 község tulajdonát képező havast tartom légelezteserübbnek.

Több ez irányban lelkesülő egyénnel érintkezésbe léven, hajlandó vagyok egy szövegetet szervezni „Első Szekely faipar szövegetet” címzen **Szovátlan**, ezen iparvállalatnak iparágai a következők lennének bukkfából:

- a) Csizmakéreg gyártása tekintettel arra, hogy ez világpiacon áruzik.
- b) Görlécz és butorrészletek gyártása. A görlecz mily általános szükséglet, bizonyítja az, hogy Szász-Régenben Weinrich gyáros drága telepen, drága munkásokkal, távol eső helyről, mága áron vett és szállított fából dolgozik, mindezek dacára gyára fényesen prosperál, valamint az, hogy eleget előállítani nem képes. A butorrészletek gyártása hasonlólág igen fontos, mivel vidéki vállalkozók csak abból csinálnak üzletet, hogy például ajtófélfát szállítanak Budapestre és Bécsbe, hát milyen ipar kuforrása lenne a butorrészletek, mintá szerinti kidolgozása?

A nő legyen jó feleség, édes anya, kitűnő gazdaszszony, mint a háziasszony, szorgalmas, munkakedvelő, háziass, egyszerű, de a családi tűzhelyen kívül legyen a társadalomnak is számottevő tagja. Itt is munkálkodjék kintartással és buzgalommal; feleljen meg hivatásának, társadalmi állásának. Igyekezzék a mai ferde szokásokat, hamis elveket, nézeteket más hasznosabb, üdvösebb eszmékkel fölserülni. Pártolja az egyszerűséget, a nemes egyszerűséget mindenben, terjessze mindenhol a pusztá nagyzási hőborttal, nagyravágyással, képmutatással szemben.

Az egyszerűségnek az elveit, eszméit ne csak szóval, hanem tettekben mutassa meg, de leginkább a maga jó példájával terjessze. Kibontott zászlója alá sokan fognak gyülekezni, kik követni fogják, de lesznek olyanok is, a kik kigunyolják, kinevetik. Ez azonban ne kedvelenítse el, hanem annál kitaróbban munkálkodjék, mert később azok is be fogják látni áldástalan működésüket és ök is követni fogják még több buzgalommal.

Tetteiben, cselekedeteiben ne csupán a külsőségekre támaszkodjék, hanem legyen meg annak a belső értéke és becsé.

Családjának, férjének legyen anyaga és nem ördöge, mert: „A házat, melyet egy nő felépít, az Isten nem rombolja szét, de a házat, melyet Isten épít, a nő elégersz szétrombolja”.

Legyen a nő férjének segítőtársa, vigasztalója az élet nehéz és küzdelmes napjaiban, a borús fellegeket őröze el homlokáról szelid, kedves modorával, természetes egyszerűségével, szeretetreméltóságával. Szóval legyen nő minden tekintetben, ki meg van elégedve sorsával, helyzetével, ki akkor a legboldogabb, ha családja körében feltalálja életboldogságának alkotóit, a kik még itt e földön megteremtik számára bár egy kis szobácskában is beszozotta a mennyországot!

De térjünk vissza még egy pár pillanatra a diplomás hölgyekre; sokan azt mondják, hogy a diplomás hölgyek nem jó háziasszonyok és gazdaszszonyok.

Mint mindenben, ugy itt is vannak kivételek, de ha valakiben meg van a szilárd akarat, ugy semmi sem nehéz a világon, mert minden hópehely-könnyűvé válik a szorgalmas, munkás kezekben.

Azt állítják, hogy sok olyan tudománnyal ismeretetik meg öket az intézetekben, a melyeknek hasznát nem veszik a gyakorlati életben. Ez téves állítás, mivel nincs olyan tudomány, a melynek hasznát ne venné bárki is egy hosszú életen keresztül.

Miért tud az intézetből hazajött kisasszony csak az elméletben főzni, takarítani, gazdaszszonykodni, kertészkedni stb. és a gyakorlatban semmit; az igaz, hogy az ott nyert gyakorlati tapasztalat nagyon keves, vagy ép semmi, de azt nem is ott tanulják, nem is annak a feladata, hogy azokat gyakorolják, hanem otthon a családi tűzhely körül az édes anya gondos felügyelete mellett sajátíthatják el, a mire szükségük van s az elmelet párosulva az akarattal, jó kedvvel, munkaszeretettel, ugy rövid idő alatt még jobb gazdaszszonyt terem a diplomás kisasszonyból, mint a nem diplomásból.

A diplomás kisasszony is ép ugy meg tud felelni tulajdonképpeni hivatásának és társadalmi állásának, mint bárki más, sőt még többet tehet a közmívelődes terén tágkörű ismeretével és munkásságával, emberbaráti szeretetével sokat megethet, a mi másnak talán sok fáradságába és idejébe kerül, mig neki semmi nehézségekbe nem ütközik célja elérése és kivitele.

De már nem beszélék jelenleg többet, ugy hiszem, önök is elfáradtak már, ép azért soraimat zárom e mondással: „A férfinak több hivatása van, a nőnek csak egy — szeretni!”

Hargo.

c) Kefefagyártás. Ez egy igen fontos iparág annál is inkább, mivel oly árucikkeket produkál, melyet használni nem lehet, mert ha a kefe elromlott, annak fáját eldobják. Továbbá, mivel ezen iparágban a legkisebb szakképzettség ép úgy érvényesülhet, mint a legügyesebb munkás, mivel száz meg száz alaku kefe készül a legdurvábbtól a legeszesőbbig. Nevetésesnek találom, miszerint a helyett, hogy nyers anyagunkat feldolgozva hozzuk forgalomba, ellenkezőleg azt feldolgoztatva az idegenben, százszoros árban vásároljuk vissza.

d) Szekéralkatrészek és szekerek gyártása. Vármegyénkben az egész Kibéd községe háziiparként kerék- és szekérgyártással foglalkozik. De mivel a község- és birtokosági erők le vannak vágva, anyag hiányában szenvednek s vagyoni erejük nem elég arra, hogy munkára alkalmas, légen szárított nagy farakást tartanak. Mert eltekintve a nagy töké befektetésétől, a levegőn való szárításhoz 15-20 év idő szükséges, ez által oly nagy anyagot kell összehalmozni, raktározni és kezelni, hogy az egy község munkaejét felemésztené s e mellett nagy forgalmat áll módjára elérni lehetetlen. Görlecz, butorrészetek, finomabb kefe, szekérszárak, háziesszékűkötők szükséges faanyagok csakis gőz-szárazítással tehető biztos munkaanyag, még pedig az ugynevezett fardt gőzzel, mert a friss új gőz a fa szárazításra, illetőleg kilugozására nem alkalmas, mivel az rohamos kitérésre áll egy bizonyos hártyszerű burkot alkot a fa körül, ez által megakadályozza a fa kilugozásához szükséges gőznek behatolását a fasztejekbe, ebből kifolyólag a gőzfejlesztő motor egyéb ipartermőgépei hajtására használható, azután az így megmaradt, ugynevezett fardt gőz használható fel a lugozásra, illetőleg a fa kiszárazására. Ha ezen szárítási szisztema nem lenne szükséges a gőzmotor alkalmazását, egészen mellőzhető volna, mint mozgató erő, tekintettel a szekérszárazító szék és bővíző, gyors esésű hegyi patakra. Lehet ugyan kiszáraztatni, illetőleg kilugozást vizrel is eszközölni, de csak egész tönk, nem már ki-nagyolt alkatrészek alakjában, mivel görbülési veszélyek mutatkoznak a vizrel lugozásnál, hogy míg a gőz-szárazítással a fát 3 hét alatt teljesen biztos munkaképesé tehetjük, addig a vizrel szárításhoz 9-10 hónap szükséges. Ebből látszik, hogy a vizrel szárításnál 20-szor annyi anyag, befektetés és raktározás kívántatik, mel-lőzve azon munkaköltséget, mi szükséges, hogy minden-nap vizsgálat tárgyává tessenek a vízbe sülyesztett tönkök, mivel a víz sebessége, valamint hőfoka külön-bözt, holott a gőz nyomása és hőfoka mindig egyen-letes, végül a fardt gőz csövei az utó szárító kamarát melegítve, a végleges biztos szárasztást eszközi a fa-anyagnál.

Hajlandó vagyok Kibéd község szekérgyártóinak biztos munká és ez által szép jövedelmi kuforrást nyitni, az által, hogy adok munkaanyagot, fát, ingyen. Nagyolják ki a havason, ezen kinagyolt alkatrészeket gőz-szárazító utján biztos munkaanyagá téve adom át nekik, mindamellett munkabéru megadom a jelenleg fennálló 8 forint árt, holott eddig ezen összegért saját anyagokból készített szekereket adtak el. Csak azt kö-tönm, hogy ha más vidékeken divó szekérmintát hozok, ahoz hasonlókat leszek kötelesek készíteni. Célom ez által az, hogy a keresek ipar ne csak saját piacunkra szorjúljon, hanem idegen piacot keresve, az anyag- és munkaérték vármegyénkbe jöjjon vissza, va-laminl ezen nagy forgalom folytán állandó munka legyen. A keresek-ipar emelése a kibédi és vidéki ko-vácsok iparát is éltetné, mivel ezen két iparág elvá-laszhatlan kapcsolatban áll.

e) Szekérenőcsördőgyártás. Szemtanítványunk annak, hogy míg bukkerdóink értékesítés nélküli elenyvednek, addig a tőnik tűzifa ezimen és értékben kivitt faanyagból ily alakban feldolgozás által számlánkra mily nagy összegek iratnak fel, szekérenőcsördő, cukor, kávé, cement stb. bepakolására szük-séges hordok ezimen. Ez elkerülhető lenne, ha mi ma-gunk gyártanánk össze nem rakott, de pontos mértékkel ellátott ily készítményeket, reá bizván az illető gyára a pontos mértékben alkotott részecskéket összeállítását, ez egy fontos iparág, mivel gyártmányai nem használha-tók többször.

f) Pakolóforgácsgyártás. Ha elővesszük a német nemzetgazdasági munkákat, kötetekre menő dolgozatokat találunk, melyek kizárólag a fahulladékok értékesítését tárgyalják. A sok közül egy: a pakoló-forgács, technikai néven fagyapot. Tekintettel arra, hogy nálunk a tojáskereskedés nagyra emelkedett, ehaz nagy mennyiségű fagyapot szükséges, de eltekintve et-től, ha kiterjesztjük figyelmünket minden hozzánk ér-kező csomagra, a csukorbonbonoktól kezdve mindeniknél a fagyapot alkalmazását látjuk. Ez is egy kétségbe-vonhatatlan bizonyítéka tehetetlenségünknek, mivel a helyett, hogy saját faanyagunkat több ilyenmő árucikknek feldolgozva értékesítsenők, saját kereskedőinket reá szorítjuk, hogy nyers terményeiket feldolgozva, drága áron visszavásárolják s nem gondoljuk meg, hogy az így drágábban beszerzett anyagkülönbözötet végül is a fogyasztó közönség, a vármegye és város közön-sége fizeti meg.

g) Hajlított butorkészítés. Ha a német nemzetgazdasági, különösen erdeszeti munkákat elol-vassuk, azon meggyőződésre jövünk, hogy milliórdokot dobunk ki amiatt, hogy nem tudjuk a fát alkotása, mi-nősége szerint külön választani (szortirozni). Ezen ipar-ág a legjövendőbb, valamint akkora keresetnek örvend, hogy nem lehet eleget termelni.

h) Nürnbergi gyártmányok. Ha kiter-jesztjük figyelmünket azon sok apróságra és csece-becsékre, melyeket a nürnbergi háziipartól vásárolunk, reá kell hogy jöjünk, miszerint bizony sok semmiségre dobunk ki milliókat, holott ezeket saját magunk is el-készíthetnők és ez által a milliók itthon maradnának, később meg idegen pénz is hozhatnánk — különösen Kelet felől — hazánkba. Nem áll azon állítás, hogy egy oly régi, erős és nagy gyakorlati tudási alapon álló iparcikkkel versenyezni nem lehet.

Ha ezen tétel állna, akkor azt is el kellene fo-gadnunk, hogy ne tanuljunk, mivel a nyugati civilizá-zió oly régi és előrehaladt, hogy azt mi utól nem érhetjük és azzal nem versenyezhetünk. S lám 30 év alatt majdnem utóletők őket szorgalom és tanítás ál-tal. A nürnbergi ipar honosításán erősen és kitartással kell dolgoznunk, annyival is inkább, mivel ehaz nem kell nyers erő, ehaz inkább kiválóan finom erők és izlés szükséges, mire nőinknek nagy hajlama van. Itt

az előkelő hölgyek művelésének tér nyílik egyes ideál, avagy egyes minták rajzolása, valamint fekete vagy színes festési minták készítésével, miket a munkások utánoznak. Egy erre szakképzettséggel bíró tanító vezetése alatt, sőt ily uton még a magyar motívumok is érvényesíthetők.

i) Schwarzwaldi óratokok gyártása. Nézzünk a lakházakba, mindenütt találunk órákat, a szegénytől kezdve a durgadagig, de nem jut eszünkbe az, hogy azoknak tojka mind Ausztriában Schwarzwald-ban készül, hol már nincs is fa és így a mi faanya-gunkat kidolgozva, óratok alakjában százszoros árban nekünk visszaküldi. A schwarzwaldi órat nem készit, csakis tokot, más működési kör ezen tokokba az óra elhelyezése. Ezen iparág hasonlólag csiszolás, festés, politorozás, könnyű faragás, tehát mind olyan munkát igényel, a mely nem elég, hanem műizlést és pontos-ságot kíván, ez hasonlólag nők és gyermekek is vé-ghezthetik.

k) Házi és gazdasági eszközök gyár-tása. Ha helyi piacunkon figyelemmel végig nézünk, azt tapasztaljuk, miszerint ezen eszközök, u. m. szövő-székek, ugorka-, káposztagyalu, lapát, süítő- és istálló-lapát, vonó, sulykolo, mosópád, sulyok, fatányér és tál, laskanyujtó, puliszakaverő, szőró- és gabonafelmérő-lapát és kanál, borona és lsten tudja mennyi mindent találunk, azok mind kezdetlegesek, izléstelenek, dacára ennek mégis drágák. Ha az így meggy tovább, nemso-kára megőrjük, hogy nagymennyiségű búkkfa-nyagunk dacára, idegen vidékről hozott cizkiket-fognak látni piacunkon. Ezt megelőzendő, igen nagy figyelmet kell fordítanunk a faipar ezen ágára, fejleszteni kell ezt, izlés, csinoság, szolid munka, jó anyag és olecsóság tekintetében, nehogy elveszítsük még saját piacunkat is, ellenkezőleg hódítsunk mi idegen piacokat. Annál könnyebben elérhető ezen törekvésünk, mivel faanya-gunk van, a székel hajlama nem hiányzik, csakis a szakképzettségen mulik ezen iparág felvirágzása.

l) Mázolt fedőcserép és kályhagyár-tás. Vármegyénkben Makfalva volt az, hol a lakosok a mázolt (zománczozott) cserépedénygyártást virágzó iparágá emelték, de mióta a zománczozott vas-és badogedények gyári készítése előtérbe lépett, azóta zománczozott föld, illetőleg cserép-edény teljes hanyatlás-nak indult s ennek folytán a lakosok a vagyoni tönk szélén állanak. Új munkakört kell tehát részükre sze-rezni, a mi mégis bizonyos hasonlósággal bír az előbbi foglalkozásokhoz, ilyen a mázós cserépgyártás. Hagyjának fel a magát túltel mázós fazekak nehéz és keresetlen iparcikk gyártásával, egyesüljenek a gegesi és magyarosi fedőcserépgyártókkal, kik az egyszerű cserépet elkészítik és megégetik, ők csak a kész cseré-pek megmázolását és utóégetését eszközöljék, ezen fedő-cserépek nem kór, hanem hegyes, szögletes véggel ké-zszítendők, mivel 25% suly vesz el, ez által 20% ritel-dij nyeretnek meg.

Mig a nálunk használatban levő mázolatlan fedő-cserép csakis helyi szükségletre alkalmazható, addig a mázolt fedőcserép könnyebbég, csinoság, tartósság és értékesége miatt messze piacot foglalhat el. A kályhagyártásnál hasonlólag a gegesi és magya-rosiak által szabályos formába kidolgozott és előlegesen kiegészített kályhadarabokat megzománczozni, másodsor kiégetni, valamint az egyes darabok összeillesztéséhez feltölténi szükséges megselelőlt (összezsírozást) vé-gezni lennénk hivatva a makfalviak; ez is nagyon jövedelmező, valamint minden piacon értékesíthető ipartermék.

Megkönnyítendő a makfalviak, gegesiek és magya-rosiak ez irányban munkáját, hajlandó vagyok az égetéshez szükséges tűzifaanyagot részletekre adni, mit ők akár vizen, akár tengelyen szállítsanak le, valamint a jól megkészített, ily irányu ipartermeket az ipar-hatóság előtt előlegesen meghatározott árban át fogom venni készíltetés mellett.

Berzseny István.

A székelyekhez.

Hideg szél fuj Kelet felől,
Erre hajlja az ut porát,
Ne menjetek Kelet felé:
Ne hagyjátok el a hazát!

Őseitek fészke itt volt
Több mint egy évezreden át,
Maradjatok ideháza:
Ne hagyjátok el a hazát!

Sokszor vivott már a székely
Győzedelmes, dicső csatát,
De még el nem bukkott soha:
Ne hagyjátok el a hazát!

Lakó helyén, ősi fészken
A fergeteg sokszor ment át,
De megállott mint a szikla:
Ne hagyjátok el a hazát!

Ne hagyjátok el a nevet,
Ne hagyjátok el a vallást,
Ne hagyjátok el e földet,
Ne hagyjátok el a hazát!

Ez a háza szült titeket,
A bölcsötök itt ringáltak;
Székely ifjak, székely lányok!
Ne hagyjátok el a hazát!

Anyátoknak ölelését,
Gyűgyűgését, édes csókját
Egyebütt nem lelítek fel;
Ne hagyjátok el a hazát!

Véssétek be szivetekbe
Tanítótok kértó szavát:
„Szeresd, imádd nemzetedet”,
Ne hagyjátok el a hazát!

Legyetek hűk honotokhoz,
Ez ad nektek tápot, ruhát.
Vitéz Csaba maradványi:
Ne hagyjátok el a hazát!

Hideg szél fuj Kelet felől,
Erre hajlja az ut porát,
Ne menjetek Kelet felé:
Ne hagyjátok el a hazát!

F.-Váralja.

József János.

Közmívelődés.

Testi fenyíték az iskolában.

— Két cikk. —

A Pesti Hírlap hasábjairól kiröpített „Tanbetyár”, „Üsd a tanítót” s más efféle jelszavak nagy hullámokat vertek fel országszerte a tanítótság körében. Ez a még mindig tartó hullámvérés aktuálissá teszi a testi fenyíték kérdését, melyről itt-amott oly félték és tartózkodó nyilatkozatokat tesznek, hogy szinte kényszerítve érzem magamat ezt a kérdést vita tárgyává tenni.

Mikor ehhez a tárgyhöz szólok, szerény vélemé-nyem meghallgatását a vizsgázott és nyolcz éven át tanítással is foglalkozott pedagógus, jelenleg pedig há-rom kemény flugyernek atyja, nevelője ezimén — kérem.

Az ember test és lélek. E keresztény igazság alap-ján van kijelölve az iskola feladata. Ez a feladat: az oktatást és nevelést egy kapcsolni össze, hogy egységes munkát végezve, egész embert neveljünk.

Az oktatásnál az ész, a nevelésnél a szív neme-sítése lép előtérbe. Egyiket sem szabad a másik rová-sára művelni és mégis azt tapasztaljuk, hogy a jelenlegi iskolázás nagyobb sulyt fektet az ész kímivelésére, az ismeretek kijátszására, a büntettek sikeres el-követésére; míg esakélyebb tudomány mellett is a nemes szív a társadalomnak munkás, rendszerető, békés pol-gárokat szokott adni. Mindkét esetet az élet és tapasztalás igazolja. Legjobb, természetesen, ha mind az ész, mind a szív együtt és egyenlően van kímelve.

Az 1868-iki orsz. iskola-törvény, az oktatás és nevelés egyes kérdéseinek megvitatásánál két tábora osztotta a véleményeket. Így vagyunk az iskolai figyelem eszközeinek kérdésénél is, a mennyiben némelyek a fegyelmi eszközök sorából a testi büntetést kizáran-dónak mondják, Elméletnek szép, de nem gyakorlati és nem czélszerű.

Mint fennebb jeleztem, a nevelésnek egyik fő-czélja a nemes jellem képzése. Ebből a célból a ne-velésnek nemcsak joga, de kötelessége is minden — nevelési szempontból kifogástalan — eszközt használni. Hogy a gyermeket erkölcsi cselekvésre, észszerű életre vezessük, benne az embely jellemleg kidomborítsuk, nem nélkülözhetjük a fegyelmezésnek kivételes eset-ekben használható nemét: a testi büntetést.

Minden tekintély erőhatalmra támaszkodik. Ki tagadná azt, hogy az iskola első tekintélye a tanító? Ki midőn a gyermek rossz hajlamait teljes jóakarattal irtogatja s a legvégső esetekben testi büntetéssel fe-gyelmez, nem tesz egyebet, mint mikor a kertész a girbe-görbe módon növekvő csemetéjét egyenes karóhoz idomítja a durva anyagot. Ezek önként folynak a ter-mészetből.

Továbbá a pedagógiának egyik fő elve, hogy a tanító ismerje meg tanítványait, azoknak tehetségeit, természetét s ezekből kifolyólag mindig az egyedhez alkalmazza magát. Az egyed pedig különböző. Quot capita, tot sensus. Hány ház, annyi szokás. Az egyik gyermek hajlik a szép szóra, a másik pedig csak a virgásban lát tekintélyt. S. L. fővárosi iskolai igazgató a napokban beszélte nekem, hogy egy kilencz esztendő-s fucsát akkor kaptak rajta a lopásón, mikor már az ötödik téli kabátot akarta elemelni. Pécsent nemrég a nagy trafikból egy elemi iskola fú kétszáz darab köp-pes levelező-lapot lopott. Tessék ezeknek eszhortációt tartani. Biztos vagyok, hogy a legkomolyabb forduló-nál kiröhögik a tanító urat...

Midőn a szülők gyermeküket iskolába viszik s a tanító gondjaira bízzák, magától értetődik, hogy szülői jogaikat is mintegy átruhazzák a tanítóra. És most kér-dem, nincsen-e joguk a szülőknek a testi fenyítékhez? S ha van, vajjon igazságos dolog volna-e az, hogy a tanító megfelezzé a gondokat a gyermeknevelésben, de nem a jogokat is, mik nélkül czélját akárhányszor el sem érhetné?

A testi fenyíték közvetlen hat a gyermekre. Bár-mily szivrehatón, bármily szeretettel intünk, dorgál-junk: a gyermeket legtöbbször az ész-okok meg nem győzik, de igen a vessző, melyből a szülői háznál — nem mondom, hogy mindig okosan és igazságosan — ki szokott járni.

De tegyük fel, hogy a tanítónak nem szabad tes-tileg büntetni, ki adja meg ennek az árát?

Kiket sujt ennek legtöbbször elmaradhatlan szo-moru következménye? A szülőket. Ugyanis a kis nebuló rossz fát tesz a tűzre, minck következtében a tanító megint, de ezt fel sem veszi a gyermek; azután meg-dorgálja, de a szép szó nem fog rajta; most a rendre-utatisás jó, — ennek sem enged; a megszégyenítést sem ismeri; ezeket az iskolában való visszatartást kellene igénybe venni, de visszatartani nem szabad, ha-csak a tanító vele nem marad az iskolában. Ezt azon-ban a tanító, ki két-három órán át tanított, meg nem köszöni; de különben is családi, társadalmi kötelességei miatt ritkán gyakorolható; most következnék a tanítói értekezlet vagy iskolai előjáróság elé idézés, me-lyeknek a vásótt fiura szintén nem lesz hatása; végül jó a kizárás és a szemenzódelott kis gonosz czélt ér: megszabadul az iskolától, míg egyedül a szegény szülők sujtatnak ezzel a modern pedagógiai eljárással. En meg vagyok győződve, hogy az okkal-móddal alkalmazott vessző javított volna. Az élet és tapasztalat beszélnek mellettem.

Fülei Lajos.

Testi fenyíték az iskolában.

A tanítói nyugdíjtörvény revíziója.*

Tisztelt Közgyűlés!
Kedves Pályatársak!

A jelen időben, minket tanítókat illető napirenden levő kérdések között aligha van fontosabb és életbe-vágóbb kérdés, mint a tanítói nyugdíjtörvény igazságo-s és méltányos revíziója.

Hogy ez a törvény revidálható, abban mindnyá-jan, az eddig hozzá szólók mindenke egyetért. Egy körülmény azonban még eddigelé nem képezte alapos vita tárgyát, a mi pedig nagyon fontos körülmény, mel-vel kántor-tanító kartársaink vitális érdeke van itt mel-lőzve. En a magam részéről figyelemmel olvastattam a „Neptanítók Lapja” hasábjain hetenként meg-jegyző cizkiket és bár egyik-másik cizkikben megszív-velendő dolgokat olvasok is, mégis az elhangzott propo-sitók engem ki nem elégtelenek. Nem pedig azért sem mert sem a revidálendő törvényt, sem az eddig aján-lott módokat nem tartom az igazságnak, a jogosságnak a méltányosságnak megfelelőnek. Ez erős vad, elisme-rem, de megkísérlem igazolni is.

Evégből legyen szabad konstátálnom, hogy ér-neptanító és neptanító között különbséget nem teszék tenni nem tudok. Egyik egy, mint a másik, a népiskoláiban népiszkolai növendékeket tanít. Mindenki, legyen az bá falusi, tanyai, városi, akár állami, akár felekezeti tanító egyenlő munkát végez, kell hogy végezzen. Már most ha egyenlő kötelességeket rovnak rájuk, részesítsük egyenlő jogokban is.

Az 1893. XXVI. t.-cz. S. §-a szerint: „ha a hit felekezeti tanító az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 141 §-ának 3-ik bekezdése értelmében a kántori teendőket végzi, a tanítói fizetés megállapításakor, a tanítói é kántori járandósággal együttesen tanítói fizetésnek veen-dök.” De ott van az 1893. évi kiadott 29.751. számú miniszteri rendelet 5-ik pontja, mely a kántori járandó-ságot a tanítói nyugdíjigényből leüteteni rendeli. Tehá a mikor a tanítói fizetésnek állami segélyvel való ki-egészítéséről van szó, akkor a kántori járandóság a tanítói fizetésnek vétetik; ha pedig a kántor nyugdíj igényét kell megállapítani: a kántori járandóság azon-nal megszűnt tanítói fizetés lenni. Kerestem ennek a ellentmondásnak a magyarázatát az 1891. évi XLIII t.-cz-ben is, de nem találtam. Tehát e törvény és az 1893-iki rendelet között ellentét látszik lenni. Ezt a ellentétet megszüntetni és az ellentétből fejlődött sérel-meket, orvoslani feltétlenül a revízió alkalmával kell Eppen ezért tehát vármegyénk tanító-egyesületének udvarhely-járási köre vette fel az eszmét, hogy a sé-relnék orvoslása végett föliratot intéz vallás- és köz-oktatásügyintézmény miniszteréhez, hogy ha-tályon kívül helyezze az 1893-iki évi XXVI. t.-cz. S §-at és figyelembe véve az 1892. évi augusztus 20-án 37.290. szám alatt kiadott utasítást a tanítói és kántor fizetések — jövedelmek — elkülönítéséről, ez utóbbi rendelet módosításáért oda, hogy különítessék ugyan e a kántori jövedelem a tanítóitól; hanem a tanítói fizeté-s egészítessék ki a törvényes 400 fnt minimumra és ez vétessek a nyugdíjigény megállapításánál alapul.

Evégből egy föliratot szándékoztunk intézni a mi-niszterünk önagymelteségéhez és ezt hozzájárulás cél-jából meg fogjuk küldeni az ország összes tanító-egye-sületeinek is. A fölirat így hangzik:

Nagymelteságu Minister Ur!
Kegyelmes Urunk!

Az országos tanítói nyugdíjtörvény revidálása al-kalmából az Udvarhelymegyei Tanító-Egylet kántor-tanító tagtársaink érdekében a legalázatosabban kéri Nagymelteságot, hogy az 1893. évi 29.751. számú miniszteri rendelet 5-ik pontját, mely a kántori járandó-ságot a tanítói nyugdíj igényéből leüteteni rendeli, a leg-kegyelmesebben oda módosítsát mellőztessék, hogy különítessék el ugyan a kántori jövedelem a tanítói fizetéstől, azonban a tanítói fizetés egészítessék ki min-denit a 400 fntos, 800 koronás minimumra és ez ve-tessek a nyugdíjigény megállapításánál alapul stb. stb.

Irodalom.

„Karácsoni Album”. Bárd Ferencz és Test-vére zeneműkiadóhivatala vevőközönségének iránta tanusított jóakarát ez évben is azzal halálja meg, hogy az annyira kedvelt és népszerű „Karácsoni Album” 6-ik kötetét is a szokott dísz tartalommal kiadja. Ez az Album több mint 70 oldal terjedelemben az újabb zene-irodalom valódi gyöngyeit tartalmazza. Legkedveltebb táncz, ábránd, salon, kuplé és magyar dalokat foglal magában s a czég vevői részére korlátolt számban mint karácsoni meglepetés készül. Az idei kötetet is — bár 40 korona értékű hangjegyet foglal magában csupán 4 koronáért szállítják. Csakis azon megrendelő-knek küldik meg ezt az Albumot karácsonra és nem előbb, a kiknek megrendelése legkésőbb december hó 15-ig beérkezik. Ezen időn túl ér-kező rendeléseket figyelembe nem vesznek. Az 1900-901. évi „Karácsoni Album” tartalomjegyzéke a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában megtekinthető.

Fővárosi Lapok. A Fővárosi Lapok szerkesztését Martos Ferencz, az ismert nevű poéta vette át, kinek czélja a magyar női olvasóközönség e régi kedvelt lap-ját a régi hagyományok alapján s mégis modern szel-temben, előkelő irodalmi színvonalon alkotni ujja. Kül-seje formás s az ára tizenhat korona egy esztendőre. A szerkesztő mellé a fiatal írók gardájának legjelesebb tagjai sorakoznak. A lap a képzőművészetekre is bőven kiterjeszkedik a jövőben s ugy irodalmi, mint művés-zeti tekintetben kedves olvasmányt ohajt nyújtani a magyar családoknak (Kiadóhivatala és szerkesztősége Budapestén, V., Hold-utca 25. sz. alatt van. Mutat-ványismokat szivesen küld).

A karácsoni és újvi ajándéknak alkalmas zene-darabok jegyzéke megjelent. Magába foglalja a magyar és külföldi jelesebb zenekiadványok gazdag választékát, valamint érdekes tündérvjátékokat az ifjúság számára Váradi — Poldinóitól. A magyar dalok és népdalok IV. évfolyamának teljes jegyzéke, czimbalom-udvarosok, legkeresettebb és legújabb táncz-zene, Kutschera Alajos legújabb művei vannak meg felsorolva. Ezt az alkalmi jegyzéket a Rózsavölgyi és Tarsa es. és kir. ud-vári zeneműkereskedés adta ki s az abban foglalt és bárhol hirdettet zeneművek a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában megrendelhetők.

Egy új kalendárium. Mikor tiz egyházy évvel ezeltőt megjelent az első Almanach, mindenki elcsodá-lkozott. Hát így is lehet kalendáriumot csinálni? * Előterjesztette L. á z á r József e. alelnök az első fennedk az udvarhelyvármegyei általános tanítóegylet f. évi XXVI. rendes közgyűlésén. Szerk.

Egy pár eszté Kalendárium. Harmadik érd. Egy darab kö uti Revai-fele papirosba fúz a mi a legköz-mezején. A cizkiket követ ott van az u nek bibliogra-spékelve. Azt a ki egy pár szegény emb könyvéhez, k nagyon érdeket pest, VIII. U nagy köteleit.

...se ...ni ...oknál ...ndig meg

...E ...iteltőtbla ...zett esküd ...Mentovich ...sének Lás ...A ...érintkezés ...eltőlése ú ...Arthur, va ...pes érteke ...volnak Dar ...megyei kö ...szolgabíral ...nyan. Az ...megvittatá ...ges változ ...után főisp ...a késő es ...

...vári kir. ...székely b ...dig Kovac ...jegyzőt sz ...nek neve ...

...Jótékony ...kor, az g ...ban 25 ...közgyűlés ...humanus ...ségeit tis ...társorsó ...Sándor z ...Andorné, ...tel eneki ...a m. kir. ...gium ifj ...25 éves ...Edes l ...ref. enel ...kalomra ...öv. Tör ...üdvözöl ...» Nem t ...Eneki a ...egyleti t ...örökítés ...kari kis ...Damokó ...Elődjái ...batalon) ...diszkrét ...nejszég ...Személy ...korona. ...bott ar ...adag l ...30 fillér ...20 fillé ...borszék ...fillér. S ...szabott ...ságeri ...felelnék ...lá s n á ...terítet ...Honka, ...Lányi ...Daróc ...Finta L ...Panna ...ben f ...t e a s ...Iren; ...Honka; ...p e z s ...Berta, ...Aronn ...Tivadá ...István ...Göncz ...a jöte ...ezen l ...

...17-én ...közgy ...kerül

Égy pár esztendő múlva aztán megjelent a Kínés Kalandárium. — Nini, hát még ez! — S most már a harmadik érdekes fajtája indul meg a kalendáriumnak. Egy darab könyvből lüktet Amerika cz. mely az Üllői-utvi Révai-féle könyvesházból indul országra, hogy tarka papírosba fűzve hirmondója legyen az időknek és annak, a mi a legközelebb elmúlt időkben történt az irodalom mezéjén. A napitári rész után nagybecsű szépirodalmi cikkek következnek. A szórakoztató cikkek után pedig ott van az újabb magyar irodalom jelesebb termékeinek bibliográfiája, mindjárt a rendelési lapokkal megspékelve. Azt hisszük, nem lesz Magyarországon ember, aki egy párnap alát nem kanyarítaná a nevet. Még a szegény ember is könnyen hozzá jut a maga kívánt könyvéhez, kis havi részletfizetés révén. S a mi megint nagyon érdekes, a kiadó cég (Révai Testvérek, Budapest, VIII. Üllői-ut. 18.) ingyen küldi meg a 172 oldalos nagy kötetet évének s a magyar irodalom barátainak.

Háztartás.

Álat új módja. Egy francia gyógyszerészi az indigokarmin néven ismert kék festéket készíti. E festék színe az indigokarminéval egyenlő, de sokkal jobban bírja a fénycsőket és az ecseteket. A kék festék ára 100 frank az egy kilogrammért. A festék színe az indigokarminéval egyenlő, de sokkal jobban bírja a fénycsőket és az ecseteket.

Különlétek.

Esküdtársi elnökök. A marosvásárhelyi kir. itéletbíróság a helybeli kir. törvényszéknel szervezett esküdtársi elnököknek a jövő évi ciklusra Mentovich Gyula kir. törvényszéki elnököt és helyetteseként László Domokos kir. törvényszéki bírót jelölte ki.

A közigazgatás egyszerűsítése, a közvetlenebb érintkezés elősegítése, az önkéntes munkaszerződések eltérő ügyében hó 6-án és 7-én kishalmgyi Hollak Arthur, vármegyei főispánja elnöklése alatt igen népes értekezlet volt a vármegyeház kistermében. Ott voltak Damokos Andor dr., alispánunkkal élén a vármegyei központi hivatal összes tisztviselői, a fő-és szolgabírók s a községi és körjegyzők közül is néhányan. Az összes ügykezelésekre vonatkozó eljárásokat megvitatták s igen sok életrevaló és feltétlenül szükséges változtatásokat javasoltak. Tegnap az értekezlet után főispánunk szánomkönyvet tartott, mely csak a késő esti órákban ért véget.

Kinevezések. A király Gölner Béla dr. kolozsvári kir. ügyészségi alügyészt a helybeli kir. törvényszékhez bíróknak, az igazságügyi m. kir. miniszter pedig Kovács Karoly szilágysomlyói kir. járásbírói aljegyzőt szintén a helybeli kir. törvényszékhez jegyzőnek nevezte ki.

A helybeli négyelet jubileuma és tea-estélye. Jótékony növegyetünk ma (szombaton) délelőtt 10 órákor, az ev. ref. kollegium tornacsarnokában 25 éves fennállása alkalmából nyilvános díszközgyűlést tart, melyre az egylet összes tagjait és ezen humanus egyesület ügyei iránt érdeklődő nagyközön-séget tisztelettel meghívja az elnökség. A díszgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Nyitány. Eloalja Kónya Sándor zenekara. 2. Elnöki megnyitót tart dr. Damokos Andorné, elnök. 3. Hymnus. Erkel töl. Zenekari kísérettel. 4. Elnöki beszéd. 5. Hymnus. Erkel töl. Zenekari kísérettel. 6. Elnöki beszéd. 7. Hymnus. Erkel töl. Zenekari kísérettel. 8. Elnöki beszéd. 9. Elnöki beszéd. 10. Elnöki beszéd. 11. Elnöki beszéd. 12. Elnöki beszéd. 13. Elnöki beszéd. 14. Elnöki beszéd. 15. Elnöki beszéd. 16. Elnöki beszéd. 17. Elnöki beszéd. 18. Elnöki beszéd. 19. Elnöki beszéd. 20. Elnöki beszéd. 21. Elnöki beszéd. 22. Elnöki beszéd. 23. Elnöki beszéd. 24. Elnöki beszéd. 25. Elnöki beszéd. 26. Elnöki beszéd. 27. Elnöki beszéd. 28. Elnöki beszéd. 29. Elnöki beszéd. 30. Elnöki beszéd. 31. Elnöki beszéd. 32. Elnöki beszéd. 33. Elnöki beszéd. 34. Elnöki beszéd. 35. Elnöki beszéd. 36. Elnöki beszéd. 37. Elnöki beszéd. 38. Elnöki beszéd. 39. Elnöki beszéd. 40. Elnöki beszéd. 41. Elnöki beszéd. 42. Elnöki beszéd. 43. Elnöki beszéd. 44. Elnöki beszéd. 45. Elnöki beszéd. 46. Elnöki beszéd. 47. Elnöki beszéd. 48. Elnöki beszéd. 49. Elnöki beszéd. 50. Elnöki beszéd. 51. Elnöki beszéd. 52. Elnöki beszéd. 53. Elnöki beszéd. 54. Elnöki beszéd. 55. Elnöki beszéd. 56. Elnöki beszéd. 57. Elnöki beszéd. 58. Elnöki beszéd. 59. Elnöki beszéd. 60. Elnöki beszéd. 61. Elnöki beszéd. 62. Elnöki beszéd. 63. Elnöki beszéd. 64. Elnöki beszéd. 65. Elnöki beszéd. 66. Elnöki beszéd. 67. Elnöki beszéd. 68. Elnöki beszéd. 69. Elnöki beszéd. 70. Elnöki beszéd. 71. Elnöki beszéd. 72. Elnöki beszéd. 73. Elnöki beszéd. 74. Elnöki beszéd. 75. Elnöki beszéd. 76. Elnöki beszéd. 77. Elnöki beszéd. 78. Elnöki beszéd. 79. Elnöki beszéd. 80. Elnöki beszéd. 81. Elnöki beszéd. 82. Elnöki beszéd. 83. Elnöki beszéd. 84. Elnöki beszéd. 85. Elnöki beszéd. 86. Elnöki beszéd. 87. Elnöki beszéd. 88. Elnöki beszéd. 89. Elnöki beszéd. 90. Elnöki beszéd. 91. Elnöki beszéd. 92. Elnöki beszéd. 93. Elnöki beszéd. 94. Elnöki beszéd. 95. Elnöki beszéd. 96. Elnöki beszéd. 97. Elnöki beszéd. 98. Elnöki beszéd. 99. Elnöki beszéd. 100. Elnöki beszéd.

Szinészet. A színieladások hűségezen elbűszűltak. Az utolsó előadást is kihirdette Fekete Béla színieladás. Azonban, hogy igazán utolsó lenne — bajos azt megállapítani. Mert bizony a motto: „Sem pénz, sem posztó!” Sajnálatosan összegyűlt mostanában minden szórakozásra kínáló alkalm. Aztán a társulat sem volt képes nagyobb vonzerőt gyakorolni közönségünkre. Elküvetett mindent, de közönségünket hidegen hagyta. Mostohák a gazdasági viszonyok, hanem azért a szívet és lelket gyönyörködtető színeladásokat, közönségünk soha sem vette meg. A „Szulamiziek”-től azonban eszméit kap és nem óhajtja „élni”. Hala Istennek — a mi társadalmunk meg nem jutott odáig. — Különben az elmúlt héten előadásra kerültek a következő színdarabok. Hétfőn: „Ördög vagy a párisi vakleány” francia színmű; szerdán: „A mit az erdő mesél” népszínmű; csütörtökön a rossz idő és a Miklóstelepek miatt nem volt előadás; pénteken: „Tartalékos ferj”, bohózat volt színen.

Halalozások. Barabás József a székelykeresztúri unitárius gimnázium egyik tudós tanára, mint részvetél értesülünk, é hó 6-án d. e. 11 órakor szívinfarkusában meghalt. Halála minden körben, a hol csak ismertek, mely részvételt kelt. A meghaldogott felesége született Karácsony Vilma és két fia: Vilmos és Tibor gyászolják. — É hó 5-én temettek nagy részvéttel Nagy Lajost városunkban, a ki élete tavaszán, 23 éves korában, é hó 3-án halt el.

Intulomjatek. Vasnapon, holnap este vesz bucsut a szántársulat, mely lehető erkölcsi, de sajnos kevésbé kedvező anyagi sikerrel működött s egyuttal akkor lesz Jászay Olga jutalomjátéka. Színe kerül Herczeg Ferencnek rendkívül határos s a jó kedvtől csak úgy sziporkázó vizjátéka: „A Gyurkovics leányok”. Ez előadás a legszebb alkalmat szolgáltatja a közönségnek arra, hogy Jászayval szemből, a ki minden egyes alakításával tehetségnek csáhalatlan jelét adta és a ki szeretetreméltó megjelenésével, kedves esieségével a közönség szívét lapodtolt, elismerésnek adóját lérojja. Remélhető tehát, hogy közönségünk a fiatal művésznőt meleg érdeklődésével s pártfogásával kitünteti.

Magyar ajándék német katonáknak. A Chinában harczoló német katonák karácsoni ajándékaöz Rétly Béla b. csabai gyógyszerész szer doboz pemefü-czkorkárral járult. A töl hajdrátaban meghűló katonák bizonyára örömmel fogják venni az alkalmiszertű küldeményt.

Ezútményekzőjét é hó 2-án este, csendes családkörben ünnepelte meg Berkezi Sándor helybeli lakatosmest-r polgártársunk feleségével: Blajer Ágnes sel. A kiváló iparostester ezen idő alatt igen sok tisztesseges megfél-tesben levő iparost nevelt és tanított meg a lakatos iparra. Ezek között: Koronkai Ferencz Bartók József, Stecker Gyula, Stecker Albert, Ágota György, David Gabor székelyudvarhelyi; Nagy Imre gyergyszarhegyi; Markus Ferencz és Salamon Elek csik-somlyói; Kalamár Lajos csikszerei; Pakot Antal farkaslaki; Szél Lőrincz, György Lőrincz, Kedei Sándor magyar-áoki; Mauer Miklós kolozsvári; Aros Pal fogarasi; Gyórfi Sándor székelykeresztúri és Bartalis Ferencz lengyelfalvi születésűek. Öszintén óhajljuk, hogy derek polgártársunk továbbra is sikeresen munkálkodjék pályáján.

Holnap (vasárnap) veszik kezdetüket az ingyenes előadások a polgári önképző nagytermében. Az első előadást „Városaink és polgársága a multban” címmel Solymossy Endre tanár, az egylet elnöke tartja. A kör választmányára tegnap este tartott ülésében az előadások rendezése Solymossy tanár és Csillag József elnöklése alatt Bartók István, Benedek Géza, Betegh Pál és Gyorkes Mihály e. jegyző tagokat küldötte ki. Ismétlenül felhívjuk polgártársaink figyelmét ezen hasznos és rendkívül fontosnak ígérköző előadásokra.

Örizekdejünk a csalóktól! Eddig csak vásárokat, ünnepeket alkalmával jöttek le a fővárosból hozzászánt csálók és zsebvagok. Most már annyira megbátorodtak, hogy napokig „üdüúnek” az erdélyi friss levegőn. Mult hó 27-én — mint tudósítónk írja — a székelykeresztúri szolgabírói járásban levő Uj-Szekely községben ütött tanyát egy uriasn (bar kissé vesütes ruhába) öltözött, magas termetű, 25—30 évesnek látszó ember. A közseg elöljáróságánál úgy mutatta be magát, mint a Magyar Földhitelintézet kiküldöttje, a ki azért jött, hogy a pénz-szákeben szenvedő székely birtokosokat megmentsse. A nagyobb birtokosok ingatlanait megbecsülte. Azonban, ha kibiratokosok is konvertáltakni óhajtanak adósságaikat azoknak sem tagadja meg szolgalatát. Ilyen ember kellett a székelyeknek régen! Elhalmoztak nagyságos, méltóságos s talán excellenciás címekkel is, csakhogy partfogásába venni kegyeskedjék őket. Uj-Szekely, Szent-Erzsébet, Bethfalva, Rugonfalva, Gagy és Martonos községekben a legüöbben kérték „közreműködését”. Mindenütt „löhálalában” jöttek mentek az emberek. Az elöljáróságok sürgősen kiállították a becsübenyitványokat s megrohantak a székelykeresztúri tekekönvyi hivatal, hogy soron kívül, tehát a leggyorsabbán adjon masolatokat az egyes tekekönvyekből. A „megbiztolt” — kiadásainak fedezésére — az egyes székelyektől pénzeket szedett össze a községekben. É hó 2-án Uj-Szekelybe szekerre ült s behajtott Székely-Keresztúra: „egy kis pinéses czeljából” és hogy 3-án a tekekönvyi masolatokat átvegye, A fuvarost Székely-Keresztúrról visszaküldte s meghagyta, hogy masnap delután a fuvarber és egyéb tartozások elintézése végett Székely Keresztúron legyen. A jámbor székely ostoravál „ovai közeze” vagott s nyugodtan cszogott Uj-Szekelyre s masnap hasonló módon vissza — a szekérbér átvételére. Mig ez így történt a „nagysás, méltás uralág” — ellilant s a székely már csak hült helyet talalta és ekkor tudta, hogy megcsalták. Az éjszaka is irt tekekönvyi masolatok pedig Lakatos János székelykeresztúri kir. tekekönvyvezetőnek maradtak — a felmérölt költségekkel együtt. Ebből okuljon a nép s legyen óvatosság jövőre, hogy még nagyobb csálóval ne c-sapassa magát. Az összes községek elöljáróit, papjait és tanítóit pedig felkérjük, hogy a nép érdekében ezt a közlményt minél szélesebb körben terjesztzén, sziveskedjenek, Örizekdejen tehát a csalóktól!

A polgári önképző-és segélyező-egylet folyó hó 10-én rendezendő fillérestelen közeműködnek: Gróf Lázár Ádám vármegyei főjegyző czimbalom-szólót játszik, Lányi Rózsika, Holstein Regina, Benedek Aladár, Nyitrai József szavalnak. Az estély rendezője: Méz-száros Roza, Jakabos Kata, Jakabovszky József.

A sártengerben nemesak Szombafelva külvárosrésze, hanem a belváros is lubelezöl. Ezt leginkább hetivásárokat alkalmával a barompiccolon lehet „élni”. Nem elég, hogy a fas-szekerek között alig lehet gyalog eligazodni, hanem a feneketlen mélységűnek tetsző sár

is akadályozza a vevő és eladó közönséget. Ezen kívül még az a szokatlan állapot is uralkodik, hogy a marhalevelkezelő a tulajdonjog igazolásáról szölvő jegyzőkönyvet a barompiccolától távol eső városánál vezeti s a vevőközönségek oda kell befáradni. Holott ezt mindezt a vásártéren végezték. Ugy tudjuk, hogy a czédula-kezelő van a közönségnek és nem megfordítva. Sürgös orvoslást kerünk. (B-küldtek.)

Követésre méltó az a lelkes buzgóság, melyről tudósítónk értesít. Nagy-Galamfalva községben a március 8-én óta fennálló olvasó egylet közeléből tartotta közgyűlést Kányádi Miklós elnökével. Igen meleg szavakkal és örömmel jelentette, hogy a község uj jegyzője Peter Albert és uj tanítója Beke Albert az egyesület tagjai sorába leptek. A három év óta gyakorolt felhotték tövriből oktatósára Száva Mihály tanítót kérték fel. Beke Albert pedig Dalkör alakítását inditványozta és annak vezetését magára vállalta. Ekkor Peter Albert körjegyző igen szép szavakkal vázolta a falusi iskolát, mely csak hátrányt, sülyedést okoz a népnek. Hogy ez a hátrányos, korsmai dorbozás alakjában nyilvánvaló, rossz irányú időfecsérlés megfelelő hasznos meutetet nyerjen — igéri, hogy teltelege szerint közremunkál. S hogy igazán átérezte, felfogta a nép helyzetét, annak legfényesebb példáját, tanjfelét is adta azzal, hogy a közgyűlés előtt kötelezte magát, hogy mindeaddig, mig Nagy-Galamfalva körjegyzője lesz, saját költségen az olvasó-egylet részére egy napi-lopót előfizet s egyuttal 60 korona alapítványt tett. A jó pelda nem maradt hatás nélküli. A közgyűlés színiul nem akaró éljenessé váltalmazta a derek körjegyzőt. Ennek esillapullatva Fodor István birtokrendező mérnök és Jakab Adolf községi birtokos, felemelkedtek helyekéről s szintén egy-egy napilag előfizetésre kötelezték magukat. Községi társadalmunkban ezen ritka áldozatkészség megnyilvánulása, méltó a legmelegebb elismerésünkre. Bar minél gyakrabban módunkban lenne hasonló kedves köteleseget teljesíteni részünkről. Felvezűkö régebbi jeleszavunkat s a további siker reményében ismétlenül mondjuk községünk értelmi vezetöknek: Csak előre!

A csekefalvi ev. ref. egyházközség — mint tudósítónk írja — f. évi nov. 25-én „misoros estélyvel fűszerezett” táncgyűjtemen rendezett, temploma kijavítása javára. A helybeli és vidéki nagy számu közönség, mely e mulatságra az üdvös czel előmozdító érdekében öszsesereglett, igazán elmondhatja, hogy egy kellemesen töltött est emlekeivel gazdagodott. Ugy lát-szik, hogy a derek rendező bizottság nem csaldótt előre látásában akkor, a midőn meghívójába a „fűszerezett” szót belevette, mert csakugyan fűszerezve volt e mulatság mindennel, a mi szíre és szívre egyarant kellemesen és kedvesen hathatott. A „Székely zenekar” a nála már megszokott szép, összhangzatos nyitánya után Kádár Andor ev. ref. lelkes csinos beszédben üdvözölte a közönséget; ismertette a csekefalvi ev. ref. egyház helyzetét, eddigi áldozatkészségét, majd azután a templomra terve, — melynek kijavítása érdekében tartották a mulatságot — fejtegette az „Isten háza” jelentőségét és méltóságát. A tartalmas, szépen előadott, mindvégig figyelmet lekötvő beszéd után Valter Ferencz székelykeresztúri vendéglős szép fuvi-lá szölvőjében volt részünk gyönyörködtetni, bámulva azt a technikát, mellyel népdalainkat a maguk egyszerű, de mégis mely ragadó, lelkesítő voltában vilte szívünkhoz még közelebb. Az ez után következett „Szeget szeggel” cz. vigjáték előadóirol az volt az általános vélemény, hogy „kár az ily tehelségeknek elrejtve maradni”. Nagy Ágnes, Simén Erzsé, Elekes György, Beke Mózes, Fazzakus Pal, Götz Béla, Török Ákos, mindnyájan oly szinpadí jártasságot, nyugodt, feszélytelen előadási képességet mutattak be, hogy nehez volna közöttük az elsőseg pálmájának odatélése. Szölvő az az előadás oly sikerült volt, hogy a táncra vágyó fiatalias az annyira kedélyes táncgyűjtemen is hajlandó lett volna nélkülözni az ó „kedves színeszínkeket” meg egy előadásáért. De hát semmi se tart örökre, ennek is véget kellett érnie! Jó zene mellett vilagos-vid radtig maradt együtt jó dedyében a közönség, s midőn a lámjá: hajnalit halvány világot a nap sugarai kezdetek már fenyvegetni, távozott a „Rakóczi induló” hangjai mellett, magával vivén egy jól előölt est edes emlekeit. A mulatság különben, mint értesültünk, anyagilag is igen jól sikerült. Isten áldja meg a derek rendezőket! s —

Egy esernyőt é hó 6-án este, a vármegyeház kistermének előcsarnokában valaki — bizonyára tévedésből — kiesért. Az illetőt kérésük, hogy lapunk kiadó-hivatalában a tulajdonát képező esernyőt rendelkezék.

Apórhirdetések.
E rovatban minden szót 4 fillérről, vastagbát betűvel 8 fillérről kezd a kiadóhivatal.)

Karácsoni és uj-évi ajándékok!
Drága és olcsó.
A papír és papírmenük ára hirtelen felemelkedett. 30-40%-os az áremelkedés már eddig is. Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az áremelkedés előtt nagyobb mennyiségű bevásárlást tettem s így — mig a készlet tart — a lehető legmértékeltebb árral nyújtottam t.vevőközönségemnek.

Egyuttal karácsoni és uj-évi ajándékoknak legalkalmasabb tárgyaitra is bátor vagyok a t. község szíves figyelmét kérni.

Díszművek, ifjúsági iratok, képes és mesés könyvek, elbeszélések, költemények, regények és imakönyvek, képes levelezőlap-albumok, emlékönyvek s több írt fel nem sorolt tárgyaktól igen nagy választékban kaphatok dusan felszerelt üzemekben.

Hegedűk és hegedűlecszerelések, iskolatáskák, doboz levélpapírok a legkülönbözőbb kivitelben. **Ítőny-jegyek** mellobbi megrendelésé bátor vagyok kérni azért is, hogy a legfontosabb elkészítés biztosítva legyen.

Videki megrendeléseket gyorsan és a legmértékeltebb árral mellett teljesít: **Betegh Pál könyvnyomdája, könyv- és papirkereskedése, könyvkötő intézete Székely-Udvarhelyt** (Kossuth-utca).

Esztergályos. Székely-Udvarhelyt, a Kossuth utcában levő műhelyében **Balázs Károly**, Budapestben kiképzett esztergályos mester készíti: mindenféle esztergályos munkát bármily finom kivitelben. Esztergályos butorkék és butorcszek, konyhai kellemek a legjobb minőségben, hordócsapok versenyképes áron és pontos kiszolgálással mellett.

választása. (Mandátumok lejár br. Kemény Béla, Danie Lajos, Pálffy Dénes, Jakab Gyula, Szabó István, Konez Armin, dr Török Albert, Balázs Sándor és Sándor Gergely uraknak) 6. Javaslat bikai- és tehénvásár és kiállítás iránt. 7. Bükavásárt rendezése és földött terület készítése iránt Ugron Zoltán ur javaslatát tesz. 8. Ludtványok Pálffy Dénes, elnök. Dr Gyarmathy D. Zsó, titkár.

Az „Erdélyi Gazda Társaság-Naplóra” 1901-re (VI. évfolyam) december hónapban fog megjelenni legnagyobb kiadásban és egy napig hasznos útjással. Ezen újítás abból áll, hogy a napár közelíni fogja az erdélyrezi országos vásár adatát, melyeket az egyes vásártartó községektől külön kérdőívvel ellátott megkeresésekben most kért be a kiadóhivatal. A bekért adatokat a következők: Az országos vásár napjai, külön feltüntetve az egyes államnevek vásárjainak napját és a kirakó vásár napját. Melyik az illető község legjobb baromvására, mennyi a felhajtás azokon, melyik az illető község vasut-állomása, marharkodója? Van-e az idegegek számára szálloda stb. Szólv minden, a mit tudnia kell egy vásárra menő gazdnak. Ezen adatok pontos közlése nemesak az erdélyrezieknek, de az egész ország gazdaközönségének is igen nagy hasznára lesz, mert a királyhágón tuli országreszkeből is igen sokan járnak az erdélyrezi orsz. vásárokra szarvasmarha állományuknak, főkép igaerejüknél közigésztése czölvéből. Ajánljuk a társaság-naplór megszerzését gazdálkölvásárok figyelmébe. Egy korona öszszegnél utalványon való beküldése ellenében bérmentve küdi azt meg: Az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala Kolozsvárról.

Szerkesztői híretek.
Justo titulo. Az 1840. évi „Leczet” éretelemben jogosan megkövetelheti, hogy magyar nyelven írjanak. E törvény szerinti: 1. Az országgyűlés felirása 6. Felcséghöz; 2. az ország területén levő köztörvényhatóságoknak legelsőbb helyre írendő feliratai is egyedül magyar nyelven szerkesztendők. 3. Vizont a királyi helytartó-tanács is tisztán magyar nyelven intézi minden irományt a törvényhatóságokhoz. 4. Ugyiszintén az egyházi és világi törvényes hatóságok egymással, valamint a közönséggel; az ország határain belül csakis magyar nyelven tartoznak levelezést folytatni. 5. Maga a m. kir. udvari kamara is a hozzá magyar nyelven író törvényhatóságoknak ugyanazon nyelven válaszol. 6. A káptalani kiadásoknak kezdő és befejező szakaszai, valamint a tárnoki széknek ítélet-levelei is magyar nyelven szerkesztendők. 7. Oly helyeken is, hol a gyűlekezetek szent beszédekét magyar nyelven nem tartanak, az anyakönyvek magyar nyelven írandók. 8. Minden vallásból — különbség nélkül — plebánosok, egyházi szónokoknak és segédlelkészeknek csak olyanok alkalmazhatók, kik a magyar nyelvet tudják.

Kiváncsi. A „Közönség köréből” című rovatban minden közleményt — mely tisztesseges hangon van tartva és becsület-sértő kifejezéseket nem fogal magában — a szerkesztő díjmentesen, de a beklüldő felelősséggel közöli. Ha pedig tendenciózus személyeskedéseket tartalmaz, ugy a közleményt a kiadóhoz utasítja, a ki „Nyit-tör-be” — tehát a fizetéses helyen, a törvényvel szemben viselendő felelősség mellett — a szerkesztő tudta nélkül is közzéteheti. Rendes, megbízható és nem a revolver-journalisták alapuló szerkesztőség; a közönséggel szemben érvényesítő és érvényesítendő szabályait még önmagára is alkalmazza — ha nem szerkesztői múltólván támadják. Mert írva és gyakorlatba van, hogy; megtartjuk és megtartatjuk”. A szerkesztőség tehát nem gyerekléti; az törvény-tiszteletességé attól, ki azt tenni elé merés.

— r-e. E-s. Nagybecsü ikeretere közönséggel számítottunk. A karácsoni száma küldendő közlemény é hó 15-ig kérijük. Kitüntető véleménye — legszébb jutalmuk. Köszönjük, igyekedni fogunk jövőre is — pártatlan — s méltányos irányunkat megtartani.

BETEGH PÁL,
felelős szerkesztő és kiadóhivatalos.

Hivatalos rész.

Közönség Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz: 20384—900. alisp. Székely-Udvarhely város rendőrfőkapitánya és valamennyi községi előjárásúgnak. Közönség végett értesítem, hogy sz-udvarhelyi Dézsi Antalnak egy 7 éves tehénbivala folyó hó 14-én elvesztett. Sz-Udvarhelyen, 1900. évi november hó 29-én. Alispán helyett: Gróf Lázár Ádám, főjegyző.

Nagy lámpa raktár.
A helyi és vidéki építkező közönséget ez uton van szerencsém értesítem, hogy mindenféle iverzegeket a legutányosabb árral mellét előállalok. A munkálatoknak pontos és gyors kiviteléről keszességet vállallok, valamint arról is kezeskedem, hogy a legközönségesebb iverge-tábláim is esehorogyi síma, fehér ivergek, tehát a legkényesebb igényeknek is megfelelően berendezett porcellán-, fűszer- és lámpa-üzletemet a helyi és vidéki közönség szives pártfogásába ajánlani. A nagyérdemű közönség szives megrendelést kérve, vagyok teljes tisztelettel: **Szentpétery Gergely.** Legutányosabb árral.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt készlet a

REUMA-SZESZ
biztos s kiváló gyors hatású közzvény, csusz, reuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a mennyiben gyakran még a legdültebb közzvényes csuszfájalmakat is már néhányszori beúdzórolással teljesen megszüntette.

Fog- vagy fejtájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utalással 1 K, erősebb 2 korona 40 fillér.

Kapható csaknem az összes gyógyszerüzletben.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beklüldése után küdi a készítő:

VIDDERGYULA
gyógyszerész S. A. UJHELY.

Főraktárak Budapestben: Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. és az Egger-féle „Nádor gyógyszerár”-ban, Váci-úttör 17.

Sz-Udvarhelyen: Solymossy János és Sz-Keresztúron: Lengyel Samu gyógyszerárban.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 20806/1900. alisp.

Pályázati hirdetmény.

A Székely-Udvarhely rend. tanácsú város tanácsánál az 1886. évi XXII. t. czikk 69. §-ának rendelkezése értelmében a folyó év végevel üresedésbe jövő és választás útján betöltendő tisztii állásokra ezennel pályázatot hirdetek. A betöltendő állások a következők: 1. Polgármester. Évi fizetése 2400 korona, lakbér 600 korona. A most alkotott, de még jövő nem hagyott új szabályrendelet a polgármester fizetését 3000 koronában állapítja meg. 2. Első tanácsos. Évi fizetése 1600 korona, lakbér 400 korona. 3. Második tanácsos. Évi fizetése 1400 korona, lakbér 400 korona. 4. Házi pénztárnok. Évi fizetése 1600 korona, lakbér 400 korona. 5. Adópéztárnok. Évi fizetése 1600 korona, lakbér 400 korona. 6. Házipénztári ellenőr. Évi fizetése 1200 korona, lakbér 300 korona. 7. Adópénztári ellenőr. Évi fizetése 1200 korona, lakbér 300 korona. 8. Számvevő. Évi fizetése 1000 korona, lakbér 300 korona. 9. Tisztii ügyész. Évi fizetése 800 korona, lakbér 400 korona. 10. Városgazd. Évi fizetése 600 korona, lakbér 200 korona. 11. Egyirányú mintiktató. Évi fizetése 800 korona, lakbér 200 korona. 12. Rendőralkapitány. Évi fizetése 1200 korona, lakbér 300 korona. Pályázni kívánókat felhívom, hogy szabályszerűen elszerezett pályázati kérvényeiket hozzám folyó év és hó 16-ig bezárólag adják be. A választás Székely-Udvarhely város tanácsánál 1900. december hó 29-én d. e. 9 órakor fog megjelenni. Székely-Udvarhely, 1900. december hó 3-án.

Dr. Domokos Andor, alispán.

UJ BORÜZLET. LEGJOBB BOROK kicsinyben és nagyban olesó árban beszerezhetők SÁMSON LAJOS kereskedésben SZÉKELY-UDVARHELYT (Főter).

E. M. K. E. legfinomabb szivarkahüvelyt használ ma minden jó magyar hazafi. Ezen hüvelyek a legjobb minőségű papírból készültek s egyenlő súlyuak az egyiptomi „Verge“-vel. Budapesti gyártmány és 2 százalékat az E. M. K. E. javára fordítanak. — Kapható Székely-Udvarhelyt Gál János m. kir. dohány nagytözsdéjében.

Pilseni ösforrás! Pilseni ösforrás! NEMZETI KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM SZÉKELY-UDVARHELYT (Kossuth-utca).

A SÖR-ök „SÖR“-e, azok királya: A „PILSNERI ÖSFORRÁS SÖR“. Ennek az orvosi tekintélyek által is kitünő minőségűnek elismert, egészségügyi szempontból megbecsülhetetlen italnak kimérésére csarnokot nyitottam. Tisztán kezelt valódi erdélyi borok-kal, jó magyar konyhá-val állók a nagyérdemű közönség rendelkezésére. — Reggeli, ebéd, vacsora abbonement-tel kényelmesen berendezett helyiségben, valamint házakhoz szállítva is — nálam a legolcsóbb árakban kapható. — Vidéki közönség részére — szükség esetén — egészen külön szabállyal rendelkezem, hol a legolcsóbb és izletesebb ellátást biztosítom. A n. é. közönség látogatását kérve, vagyok és maradok legalázatosabb szolgálja: Schneider G. A. Sándor István.

Figyelemre méltó! Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki közönségnek becses tudomására hozni, hogy a vármegye házában lévő egyik bolthelyiségben (a Dárszon-féle üzlet helyén) KARÁCSONI ÉS UJÉVI BAZÁRT rendeztem be legdusabb s legnagyobb választékban, a miért kérve a n. é. közönség szokásos pártfogását. Kiváló tisztelettel: Drágomán S. J. Ifj. Drágomán Domokos.

BOR tiszta természetes erdélyi és magyarországi termék, melyek valódiságáért teljes felelősséggel szavatol: FERNENGEL CYULA jóhírű pinczejéből Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő előnyös árakban: Nagyban 56 literen felül hektoliterenkint 36 koronától 140 koronáig. Kicsinyben literenkint 56 fillértől 2 korona 80 fillérig. Részletes árjegyzék, minta ingyen és bérmentve.

Legjobb karácsoni és újévi ajándék PÁLMAI JOZSEF UDVARHELY VÁRMEGYE NEMES CSALÁDJAL. Ár a füze 16 korona. Uj cipészüzlet! Kész cipőraktár! SZÁNTÓ, GÁBOS, FERENCZ ÉS KORONKAY cipészüzlete Székely-Udvarhelyt, Piac-tér (Reiner-ház mellett). Zivés tudomásul! Tisztelt! hozzuk a m. t. közönség szives tudomására, hogy eddigi önálló cipészüzletünkkel felhagyva a helyi piacon Szántó, Gábos, Ferencz és Koronkay cég alatt, a kor követelményeinek teljesen megfelelő, új társas cipész-üzletet nyitottunk. Előnyös öszezötletésünknek fogva azon helyzetben vagyunk, hogy minden e szakmába vágó megrendeléseket kiváló csinnal, a legújabb divat szerinti, különös gondot fordítva a kényelemre és tartósságra, jutányos árakkal vállaltunk fel. A n. é. közönség szives megrendeléseit kérve, bizalmát a magunk számára pontosan elkészített munkálatunkkal kívánjuk biztosítani. Szives és tömeges megrendelést kérünk.

Vidéki megrendelések utánvétel teljesítettek. Gazdák és állattenyésztők megoeyeznek abban, hogy Magyarországon az állattenyésztés hanyatlott. Ennek oka kétségtelenül az utóbbi időben elharapódzott állatbetegségekben keresendő. E tekintetben kizámíthatatlan jelentősége van Somogyi Géza találmányának, az állatok emésztését elősegítő pornak, amely fokozza az állatok ellenálló képességét mindentelbe betegségek ellen és elősegíti a hizást. A 13,652. számú szabadalmazott D. 46. sz. iparengedéllyel ellátott Somogyi Géza-féle állatok emésztését elősegítő por 56,086. és 36,775. számú törvényes védjeggyel bír s a hivatalos vegyelmezésen kívül első rendű gazdaságok, állatorvosok, gazdasági iskolák, egész község által kipróbálva van, a kik írják, hogy nemcsak sertéséknél, de mindenféle állatnál feltünő és bámulatos hatású, szóval biztos hatású por; kétszáz ezer ember használja, elismeri és dicséri a por csodás hatását, étvágy, emésztés, hizási szerül is kifizeti magát a por használatán. Minden háznál nélkülözhetetlen. — Elismerő levelek vannak még huszár és tüzér ezredekétől is, kik a lovaknál is óriási eredménnyel alkalmazták. — Egy csomag 18 kr., 1/4 kilós doboz 45 kr., 1/2 kilós doboz 90 kr. — Utasítás és elismerő levelek bárhol megnezhettek. — Vizont eladók nagyobb kedvezményben részesülnek. — Egyedüli főclárúsító Szentpétery Gergely S. Udvarhely.

Feladási hirdetmény. Udvarhelyvármegyében fekvő H-Oklánd község közbirtokosságán. engedélyezett fatömege zárt írásbeli ajánlattal kapcsolatos nyílt árverésen folyó évi ber hó 17-én d. e. 10 órakor nevezett község irodájában fog eladtni. Eladás tárgyát képezi azon faanyag, mely a 60585—1900. számú magas letben kitüntetett területeken találtott és 663m³ mü — 986 m³ tűzifára becsült 10, illetve 3525 m. mü — 9589 m³ tü zifára becsült bükkfakészlet. Kikiáltási ár 3392 korona, illetve 8974 korona. Bántalpenz 10 százalék. Az árverezési feltételek s a részlet és becslések adatai a község előljárásiójánál, a járási főszolgabirónál és a vargyasi m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők. Kelt H.-Okládon, 1900. december 2-án. Benedek Imre, főszolgabiró.

Sz. 14363—900. szb. Pályázati hirdetmény. Udvarhelymegye székelycereszturi járáshoz tartozó IV-ik csoport alatt beosztott Nagy-Solymos, Oláh- és Magyar-Hidegkut községekből s Nagy-Solymos székhelyi álló körbábai állás lemondás folytán megüresedvén, ennek folytán ezen állás betöltésére a pályázatot megnyitom s felhívom, hogy a pályázni kívánók pályázati kérvényeiket hiteles okmányokkal felszerelve hozzám f. évi december 30-áig annál is inkább adják be, mert a később beérkezettek folyamodványai figyelembe vétetni nem fognak. Javaldalmazása: 100 korona rendes fizetés, 40 korona lakbér-illeték és minden szülés alkalmával közreműködésért 2 korona díj, vagy természetben egy véka tiszta gabona. Köteleességeit az 1876. XIV. t. cz. 40. és 50. §§-ai szabályozzák. Székely-Keresztur, 1900. november 26. Főszolgabiró helyett: Dollny Róbert, szolgabiró.

A BŐRIPAR-SZÖVETKEZET SZÉKELY-UDVARHELYT, Kossuth-utca. Tagjainak keresete, hitele és üzleti érdekeiknek előmozdítását tűzte feladatául. Ajánlja az erdélyi részeken pártatlanul álló olesőségű és kitünő cipőfőlérségeit minden alaku cipőfőlérség. Raktáron vannak és mindig a legkiválóbb minőségben kaphatók: I., II., III-szor ütötték ökor- és hivaltalpak 90 1.35-ig. Angol talpbélső, cseres hasított, bockor talpak. Tehén-, pitling- és borjúbőrök (fekete és vörös). Különféle legfinomabb zergék. Csizma- és cipőbélések mindenféle színben (juhbor). Legfinomabb szatén és lag, kiltbőr, francia sevro, oroszlag. Szíjgyártok részere blank és színes juhlag minden színben. Cipő- és szizmakellékek a legnagyobb választékban. Szarvasbőr fekete és koesimós. Ponyvák mérték után megrendelhetők. Cipőkezesítők fekete és sárgacipőkhöz legolcsóbban itt kaphatók. E szövetezethek rendes tagja lehet s az összes előnyökben részesül, ki legalább egy részjegyet vesz s azt 2 koronás öszezgekben pontosan fizeti. Egy részjegyet ára 40 korona. Felvételre bármikor lehet jelentkezni a szövetezethek helyiségeben.

Uj! Különös figyelemre méltó. Uj! A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszterium által hivatalosan jónak és ezelszerűnek ismertett el. KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Ö fensége Salvato Lipót főherceg udvarmesterei hivatala. Általános Asbestáru-gyár. Ö eszári és királyi fonsége Szalvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbestalppal béltt cipőkkel. Ö fonsége hosszabb gyalog kiránduláson használta a cipőket és érezte, hogy lábái nem fáradnak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadascipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéléssel, ugyanannál a cipész-nél s aztán küldjék ide. Hisszük, hogy e vadascipők ép oly jók lesznek, és ép oly megfelelőek, mint megfelelők voltak a szalon-cipők. Zágráb, 1898. július 8. Krahl, huszárkapitány. Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke a következőket írja: Tisztelt Doktor ur! Az asbest-betéti cipők kitünőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden láb fáradásom, hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni. Wekerle Sándor. Dánoson, 1897. szeptember 17. Köszönetnyilvánítás Cho... Olga grófnő udvarhölgyétől. Önjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól. Nines többé láb fáradás! Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bökeményedés, sem lábdagánat, sem lábégés. Rövid idejű viselés után megkönyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el. Kettős vastagságú 2 kor. 40 fill. egyszerű 1 kor. 20 fill., homoktalp 83 fill., gyermekeknek fele. Az asbest-talpbélső kitünőségét legjobban bizonyítja, hogy a es. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított. Viszontelárúsítóknak megfelelő árengedmény. Szétküldés csakis utánvétel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen. Az asbestáru-gyár képviselete: Bőrpar-szövetezethek Székely-Udvarhelyt, Kossuth-utca.

Hatodik ELŐFIZET Egész évre . . . Fel évre . . . Negyed évre . . . Külföldre egész . . . Papok, tanítók, . . . és közs. előjárók . . . tanító-egylet tagjai . . . zók . . . — Egy péld . . . Megjelen . . . va . . . (T) A U . . . dek esemén . . . valahol egy . . . társadalmi . . . gyűlölet játs . . . a fő szerepe . . . és pusztulás . . . világbirodala . . . uralma alá, . . . azóta is szá . . . meg, alatto . . . hogy annak . . . jon. Elmond . . . sadalmat a . . . harczt nyom . . . A jele . . . gyar társada . . . még nem . . . meggátolnia . . . már mutat . . . legfőbb idej . . . Tudjuk . . . konszolidál . . . tart. A kie . . . ifju Magyar . . . tuk. Egy h . . . a nemzet . . . det, mely . . . betöltötte, . . . Azóta dol . . . erejével. Az . . . és rövid id . . . gedve. A d . . . államná . . . teremelttúr . . . De a . . . Sokat tettü . . . cselekedni . . . nak, mint . . . társnak be . . . sorába, el . . . Nem . . . ös-szes erő . . . szükségün . . . mint bár . . . mert nekü . . . is, mert . . . törekvés . . . Társ . . . tosabb, he . . . kellőleg ö . . . Régi . . . veszi ki . . . térer az . . . vulnak. A . . . fényes n . . . amelyet . . . nának, ha . . . De . . . jük, még; . . . ez irány . . . az a ro . . . ariszlokrá . . . veszve. S . . . nagyobb . . . ipari- és . . . munkásai . . . megy az . . . bocsátkoz . . . polgári n . . . nek élet . . . löverseny . . . lálja győ . . . Enn . . . mindnyá . . . ban egye . . . diadatra, . . . mok so . . . megillet . . .